

ספר' - אוצר החסידים - ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
שמיני

היכל
חמישי

דרך מצותיך

הוא ספר

טעמי המצות

מאת כבוד קדושת אדוננו מורנו ורבנו הגאון הגדול האמיתי
האלקי חסידא קדישא אור עולם נזר ישראל ותפארתו
קדוש ה'

מרנא ורבנא **מנחם מענדל** נבנ"מ זי"ע

אדמו"ר ה"צמח צדק"

מליובאוויטש

יוצא לאור על ידי מערכת
"אוצר החסידים"

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים וארבע לבריאה
מאתיים שנה להסלקות-הילולא של כ"ק אדמו"ר הזקן נ"ע

נסדר והובן לרפ"מ, ע"י מרכז 'היכל מנחם' - מאנסי

51 Park Lane, Money, N.Y. 10952

845-825-3215 | director@heichalmenachemmonsey.com

אב"א ואח"כ פכ"פ והענין כי אין מלך בלא עם עוממות בחי' נפרדים והרי באמת אין לך דבר שחוץ ממנו ית' אלא שהפרידן לעינינו ע"י גבורות וצמצומים להעלים ולהסתיר הארת א"ס שבאצ"י ויהי' עי"ז התהוות הנפרדים ובחי' זו נק' אחוריים נה"י דז"א מוחי' לנוק' שהיא מקור הנבראים, דהיינו שההשפעה לנוק' היא רק מבחי' נצח בלבד שהוא בחי' היותר נמוכה ע"ד שנת"ל, והנה כתיב מלחמה לה' בעמלק מדר דר (שמות י"ז ט"ז) פי' ל' דרי דרי שורות שורות דהיינו בכל בחי' השתלשלות מפרצוף לפרצוף שנה"י שבעליון נעשו מוחי' לתחתון יש בחי' עמלק המנגד הוא בחי' החוצפא המנגד לניצוח דקדושה שהוא ענין השליטה דמוח שליט על הלב שז"ס המוחי' שנעשו בתחתון מנה"י שבעליון כנ"ל, וז"ס המלחמה עמו, וכבר ידעת ענין עבודת האדם שבאתעדל"ת אתעדל"ע דהיינו באותה בחי' שהאדם עובד ה' הוא מעורר כך למעלה וכשעובד בבחי' אחוריים דמוח שליט על הלב ועובד ה' להיות שונה פרקו ביותר מרגילותו כדאי' בדרז"ל (חגיגה ט' ב) ה"ז מעורר ג"כ למעלה להיות יחוד זו"ג אב"א עכ"פ ולא יפרידם עמלק וז"ס ואזניך תשמענה דבר מאחריך (ישעי' ל' כ"א) ואח"כ כשהגיע למעלת אהבה בתענוגים דפנים הנ"ל מעורר ג"כ למעלה יחוד פכ"פ, ולזה גם בהיפוך ח"ו כשיש פגם למטה בעבודתו נפעל כך למעלה, וז"ס ויגע בכף יריכו דיעקב בבחי' נצח שבו כשהעבודה בבחי' אחוריים בבחי' ניצוח לבד שם יש מקום לעמלק לפעול ולעכב עבודה זו ע"ד הנ"ל (אלא שעמלק ממש הוא נגד הדעת ולכן נלחם עם משה וכאן עם בחי' נצח הי' ענף ממנו ע"ד הנ"ל בפ"י מדר דר כו') ועי"ז הי' ג"כ פגם למעלה בנצח דז"א ולכן נמנע שפע הנבואה שבאה מנו"ה לטעם הנ"ל שהם כלי השפע וז"ס ודבר ה' הי' יקר בימים ההם אין חזון נפרץ (שמואל א' ג' א') עד ששמואל תיקן מדת הנצח ולכן נאמר לו פקדתי את אשר עשה עמלק (שמואל ט"ו ב') כי אז יש יכולת להלחם בעמלק העומד לנגד בחי' זו דניצוח ושליטה כנ"ל: והנה ידוע דעלמא תתאה כגוונא דעלמא עילאה ולכן גם בנו"ה של הבע"ח שהם ירכיז נעשה פגם הנ"ל וז"ס גיד הנשה ולכן ארז"ל אין בגידין בנותן טעם (חולין פ"ט ב') אלא עץ הוא והתורה אסרתו (חולין צ"ב ב') וכמשנת"ל בענין ערבי נחל שאין להם לא טעם וכו':

ובזה יובן מ"ש בזהר א"ת גיד הנשה ר"ת תשעה אב שגיד זה א' משס"ה שולט בת"ב והענין כי כבר ידעת ענין והנצח זו בנין ירושלים ולפי שגיד זה נגד הנצח דקדושה ע"כ הי' בו חורבן בהמ"ק וכמו שביעקב כתיב ויזרח לו השמש (בראשית ל"ב ל"ב) כך עתיד הקב"ה לרפאינו ולגאלינו בב"א:

מצות ציצית

(שפ"ו) לעשות ציצית על כנפי כסותו. הנה להבין שרש ענין מצוה זו, עפ"י מ"ש בכוונות האריז"ל בפע"ח שהטלית הוא אור מקיף הגדול לז"א שמקיפו מראשו עד רגלו, ולפיכך נק' טלית שהוא מספר עשר פעמים מ"ה שבבחי' עשר ספירות דז"א, והציצית הם בחי' מקיף החוזר ר"ל ממוחי' דאז"א המתלבשים בו"א להיות לו מוחי' בבחי' אור פנימי בג"ר שבו ואחר כך ע"י הכאת קוצי דשערי דא"א התלויין עד רישא דז"א בערפו נגד המצח שלו שהוא מכה במוחי' דז"א ומוציא הארתם לחוץ ונק' מקיף החוזר והם בחי' שערות ונמשכים עד רישא דנוק' שהתחלתה מן החזה דז"א ולמטה ושם הם ניכרים הציצית משא"כ למעלה הם

נבלעים במקיף הגדול שהוא הטלית ומן החזה ולמטה הם ניכרים כי שם הוא ג"כ מקום גילוי החסדים ועל ידיהם נעשו לבנים ומאירים אל הנוקבא דז"א ולכן נקראים תשמישי מצוה יע"ש באריכות ועוד שם ענין תכלת ולבן וציץ וציצית כו' וכמשי"ת בעזה"י: וביאור זה להבין משל ומליצה דברי חכמים וחידותם, יש להקדים מארז"ל המפליגי' בענין מצות ציצית והוא אמרם ז"ל בפ"ד דמנחות (דף מ"ג ב') ע"פ וראיתם אותו וזכרתם את כל מצות ה' (במדבר ט"ו ל"ט) שקולה מצוה זו כנגד כל המצות כולן ופירש"י מדכתיב את כל מצות ועוד דציצית בגי' ת"ר וחמשה קשרים וח' חוטין הרי תרי"ג, ותניא איך וראיתם אותו וזכרתם כו' ראה מביאה לידי זכירה כו'. ולהבין זה למה בחר במצוה זו להיות על ידה דוקא זכרון כל המצות והיותה שקולה כנגד כולן, צריך להקדים תחלה ג' הקדמות. הא' הוא ביאור ענין מעלת התורה והמצות אשר בשבילם ירדה הנשמה ממקום מעלתה בעודה עומדת לפני ה' ומתענגת בהשגחה מזיו כבודו כא' מן השכלי' הנבדלים ותרד בגוף חומרי מלא תאוות גשמי' לקיים מצות מעשיות וללמוד תורת ה' המדברת מעניני גשמיים כפיאה ותרומה ומעשרות וציצית מצמר כו' שלכאורה הוא פלאי, וכבר דיברנו מזה במצוה א' וכאן נוסיף לך ביאור קצת וד"ת עניינם במקום א' ועשירים במקום אחר. הב' להבין ולהשכיל בענין השכר והוא הטובה שתגיע לאדם בעשיית המצות שצונו בהם ע"י מרעה והם ב' מינים א' הוא הג"ע ב' תחיית המתים בב"א, והנה הרמב"ם ז"ל בפ"י המשניות במשנת כל ישראל יש להם חלק לעוה"ב האריך בביאור ענין עוה"ב שלדעתו זהו הג"ע וז"ל בקוצר כי כמו שלא ישיג הסומא עין הצבעים ולא החרש שמע הקולות כן לא ישיגו הגופות התענוגים הנפשיות שהם תמידי' ועומדים לעד ואינן נפסקים ואין ביניהם ובין התענוגים גשמיים יחס וקורבה בשום פנים, וענינו הוא מה שמשגיגים באמתת הבורא ית' ובזה הם בתענוג תמידי שאינו נפסק כו' והוא העוה"ב שנפשותינו משכילות שם מידיעת הבורא ית' ואותו תענוג לא יחלק לחלקים ולא יסופר ולא ימצא משל למשול בו אותו התענוג אלא כמ"ש הנביא ע"ה כשנפלאו בעיניו גדולת הטוב ההוא ומעלתו אמר מה רב טובך כו' (תלים ל"א ב') והוא הטובה והתכלית האחרון ולהיות בכבוד הזה ובמעלה הנזכרת עד אין סוף כו'. ותח"ה הוא יסוד מיסודי מרעה כו' ודע כי האדם יש לו למות בהכרח ויתפרד וישוב למה שהורכב ממנו עכ"ל, ור"ל כי תח"ה הוא לפי שעה ואח"כ ישוב לג"ע שהוא התכלית האחרון והטובה האמיתית הנק' עוה"ב וביאר זה ג"כ יותר באגרת התחי' אשר לו יעו"ש. אבל הרמב"ן ז"ל נחלק עליו בראיות ברורות דהא ארז"ל צדיקים אינן חוזרין לעפרן (סנהדרין צ"ב א') ופי' דתח"ה הוא התכלית האחרון והוא הטובה הגדולה הנק' עוה"ב, והג"ע שהוא תענוג הנפשות ושכלי' נבדלים אם אמנם אמת שמעלתו נכבדת עד מאד וכמ"ש הרמב"ם ז"ל וגם יותר ממה שכתו' גבוה מעל גבוה מאד נעלה, עכ"ז אינו רק מקום לפי שעה להנפש מעת פרידתה מן הגוף דעתה עד זמן התחי' שהוא העוה"ב שטובת העוה"ב שהוא התחי' עודפת עליו לאין קץ ותכלית בענין התענוג בגילוי אלקותו ית', וכן הוא האמת עפ"י הקבלה. ולכאורה אינו מובן איך יהי' התענוג לנשמה כשהיא בגוף יותר מעולה ונכבד מן התענוג לנפש המופשטת מן החומר שהרי מעלת הרוחני' יותר שלם מהגשמי' כנודע, ושני הקדמות אלו יתבארו בהקדים הקדמה שלישית שיעדתי לך תחלה, והוא בענין חידוש העולם והתהוותו מאין (הן בשי"ב והן בתמידי' כמאמר מחדש בטובו בכל יום תמיד מע"ב כנודע בסוד השבת) בכח הבורא ית' המחדש מאין ליש, שזהו ע"י ב' מיני המשכת החיות ממנו ית' להעולם א' החיות הנשפע בתוכיות ופנימיות הנמצאים רצוני לומר שהם משיגים אותו בכלים

שלהם המוכנים לקבל אותו כמו השכל שהוא נתפס במוח האדם וכח התנועה שנתפס באברים המתנועעים ועד"ו בנמצאים העליונים כאו"א לפי מעלתו, והנה אור וחיות זה המתלבש בפנימיות המקבלים אינו מספיק להוותם מאין ליש כי בריא' וחיודו היש מאין אינו אלא ע"י כח הבלתי בע"ג ומאחר שחיות זה מתלבש בכלי המקבל אשר הוא מוגבל איך יהי' בו כח זה, אלא עיקר ההתהוות וקיום הנמצאים הוא ע"י ההמשכה השנית שממנו ית' אשר אינו מתלבש בפנימיות הנמצאים ר"ל בחכמתם ובינתם ודעתם ושאר כחות נפשיות שאינן משיגים מהותו ומציאותו כהשגת המוח את השכל, כי הוא כח וחיות בלתי מוגבל אלא הוא א"ס כי הוא אור וחיות המאיר מזיו כבודו ית' ואין בערך בעלי גבול לתופסו ולהשיגו והוא המחי' אותם ומוציאם מן האין המוחלט אל היש שהם בו ומעמידם בכל שעה ורגע, ואע"פ שאינו מושג בפנימיותם נמצא הוא בהם ומחי' אותם, ובחי' זו הוא הנק' מקיף בס' הקבלה ר"ל שאינו מתלבש בכלי המקבל כ"א ממעל לו ואעפ"כ מחייהו והוא העיקר ובחי' החיות המתלבשת בפנימיות נקרא או"פ ובלשון הזהר ורע"מ נק' סוכב וממלא, וכדי שלא יפלא המשכיל איך יחי' דבר מדבר שאינו מתלבש בו, אמשיל לך משל, הנה המחשבה גילוייה במוח דוקא ולא בשאר האברים לפי שכלי המוח הרכבתה מעין ודוגמת השכל משא"כ הרכבת מזג הרגל לא תקבל את המחשבה בתוכה, ולכך אם יכהו בראשו תתבלבל המחשבה שהיא בו ואם יכהו ברגל לא תתבלבל כי אין לה שייכות כ"כ עם הרגל, ואמנם אנו רואים בהיפוך מזה שיש המחשבה ברגל ג"כ והמופת לזה שמיד שעולה במחשבתו שיפשוט רגלו הנה תיכף תתפשט הרגל בלי איחור ועיכוב כלל וכלל, בו ברגע ממש, ואם לא הי' מעין המחשבה ברגל א"כ הי' צריך שהות זמן מה עד שתלך המחשבה ותתפשט בכלי הרגל, אלא נראה שיש ממהות המחשבה ממש ברגל ע"כ אינו צריך שהות היפוך הנ"ל, והענין הוא דשניהם אמת דבגילוי אין מהמחשבה כלל ברגל אלא במוח אבל בהעלם ישנה ברגל כמו במוח ממש בשוה, והרי אע"פ שאינה בגילוי אעפ"כ פועלת ברגל הרי שהדבר מתפעל גם מדבר שאינו מתלבש בו בפנימיותו ואדרכה העלם המחשבה שברגל הוא מבחי' יחידה שבנפש המקפת כל כוחותיה שבכלי הגוף לכולם בשוה מבלי קדימה לא' על חבירו כי היא נעלית מכולם ולהיות שהארתה בבחי' מקיף לכך מאירה גם ברגל ופועלת בו כנ"ל, כמ"כ יובן למעלה שהארת זיו כבודו ית' הבלתי בעל גבול מחי' את כל העולמות מאין אע"פ שאינו מושג בתוכיותם, והוא גדול יותר לאין קץ ותכלית מן החיות המלוּבש בפנימי', כי בחי' האו"פ הנק' ממלא מתצמצם לפי מזג כלי המקבל כנ"ל במשל כחות הנפש באברי הגוף שברגל יהי' ההילוך בגילוי לא השכל לפי שאינו מוכן לקבל צורת השכל, ועד"ו הנה החיות שבעוה"ז בכללו מצומצם מאד דהיינו בחי' דצח"מ, ובג"ע התחתון שהוא רוחני' העולם העשי' החיות בגילוי יותר כי אנחנו שעבודתינו בעוה"ז השפל הנה ג"ע התחתון הוא שכר עבודתינו כי שם גילוי השכינה יותר מבעוה"ז השפל ועד' שביאר הרמב"ם ז"ל ענין תענוג המלאכים ושכליי' נבדלים במה שמשגיגים בו' והנה אדה"ר כתיב בו ויניחהו בג"ע לעבדה (בראשית ב' ט"ו) כי קודם שחטא הי' ג"ע זה תכלית וסוף כל ההשתלשלות העולמות במדריגת עולם השפל (אשר תמורת זה עתה העוה"ז מחמת החטא שירדו העולמות) והי' עובד ה' בג"ע זה כדרך שאנחנו עובדים בעוה"ז כדי לקבל שכר, והי' א"כ שכר עבודתו בג"ע העליון ששם זיו השכינה בגילוי יותר וא"כ נמצא שלאחר החטא שירדו העולמות נעשה בחי' עשי' דאדה"ר שכר ועונג אלינו וכמ"כ עד"ז שכר וענג דג"ע העליון הוא בחי' מעשה ועבודה בלבד לגבי אורות האצ"י כי שם גילוי האלקות יותר דאיהו וגרמוהי חד וכן עד רום המעלות, ובוה יובן ענין נ' אלפים

יובלות כי שנת השביעית שבת לה' עליות העולמות ותחלת השמיטה השני' כסוף הראשונה ושנת השביעית שהוא אלף הז' שלה בעילוי יותר ועד"ז עד נ' אלפים יובלות עילוי אחר עילוי כמו מעוה"ז לג"ע ע"ד הנ"ל כי אין שיעור לריבוי העליות שיוכל להיות באופן עילוי ההשגה באלקותו ית', וכ"ז בבחי' הארת האלקות המתלבשת בפנימיו' שהולכת ומתצמצמת כפי ירידת העולמות ובה יהיו העליות ממטה למעלה, ובל' הקבלה נק' גילוי זה בשם קו וחוט הנמשך מא"ס ב"ה בא"ק ובאצילות וכו'. אבל בחי' החיות שאינו מתלבש בפנימיו' הנמצאים ומקיפם הנה הוא שוה ומשוה את כולם מריש כל דרגין עד סוף כל דרגין כי הרי הוא נעלם ממבחר הנמצאים כמו מפחות הנמצאים להיותו בחי' א"ס דקמי' כולא כלא חשיבי אלא הוא מחי' אותם בבחי' מקיף כמו שנת' פי' זה למעלה, ובבחי' מקיף יכול להאיר גם על דומם דעשי' ממש וכנ"ל ממשל המחשבה ברגל כו': ולזה ה' ירידת הנפש בגוף לקיים תורה ומצות שע"ז נמשך גילוי אלקותו ית' מב' בחי' הנ"ל דסובב וממלא כי גם הסובב אעפ"י שהוא מקיף ונעלם עכ"ז ע"י המצות יכול להיות נמשך כי אורייתא מחכמה נפקת הוא בחי' האור פנימי הנ"ל והמצות הם רצון העליון בחי' סובב כנז' אצלינו כמ"א שענין חיות זה המקיף את כל העולמות הוא רצונו הפשוט ית' יעו"ש באורך, והגילוי שמהאו"פ ע"י התורה הוא סוד הג"ע אבל גילוי האור מקיף הנ"ל הוא לע"ל בלבד כשיחיו המתים שאז יראו עינינו גילוי אלקותו הבע"ג המקיף הנ"ל וכמ"ש ולא יכנף עוד מוריד וגו' (ישעי' ל' כ'), וביאור זה הנה נודע שעיקר העסק בג"ע הוא לימוד התורה כמו שארז"ל קמיפלגי במתיבתא דרקייע ס' אם בהרת קודם לשער לבן מאן נוכח נוכח רבה בר נחמני (ב"מ פ"ו א') ועם שבודאי אין הכוונה על לימוד פשטי התורה כמו שהיא לפנינו שהרי אין שם גשמיות ד' רשויות לשבת או בהרת ושער לבן, אלא הכוונה על לימוד פנימיות התורה ר"ל סוד הבהרת ברוחני' שענינה מניעת השפיע ושער לבן היניקה לחיצונים כמבואר במקומו, ועד"ז ענין ד' רשויות כמ"ש בליקוטי הש"ס להאריז"ל, ואעפ"כ עיקר מציאת ענין לימוד זה הוא החכמה וההשכלה ברוחניות, וזהו פי' גן עדן וארז"ל (ברכות ל"ד ב' ע"ש) יכול גן זה עדן ת"ל ונהר יוצא מעדן וגו' (בראשית ב' י') כי הגן עצמו הוא גילוי אלקות בהשגה ומהו משיג הוא בחי' החכמה הנק' עדן ע"ש התענוג המאיר ומלוכש בה כמו עד"מ למטה כשהאדם משכיל איוו השכלה חדשה שמתמלא תענוג, אבל העוה"ב שהוא תח"ה הוא מתן שכרם של מצות היינו גילוי מקור התענוגים כי הם רצונו ית' שמלוכש בו עצמות התענוג למעלה מעלה מהארת התענוג שבחכמה דתורה, וז"ש במצות נחת רוח לפני שאמרת ונעשה רצוני (רשי' זכחים מ"ו ב' ד"ה הנחת) ולפי שהוא נעלה יותר ע"כ יכול לירד ולהתלבש מטה מטה שיהי' הגוף נהנה ממנו משא"כ תענוג שבג"ע שאינו גבוה כ"כ א"א לו להיות נשפל ולהתגלות מטה מטה כ"כ ואינו מתגלה כ"א לנפשות שבלא גופים, כי נעוץ תחלתו בסופן דייקא ובל' הקבלה הוא ענין הארת הכתר שמגיע אורו למטה מבחי' החכמה כמ"ש במ"א ממשל הגעת חמימות השמש באויר השלישי

הסמוך לארץ ביותר הרבה מאד מבאויר האמצעי העליון ממנו ועוד שם באורך:
ב) ואחר שנתבאר ג' הקדמות אלו טרם אבינך ענין הציצית אזכיר לך ביאור ענין א' בתו' שיתבאר היטב עפ"י ההקדמות שנאמרו למעלה, והוא קריאת שם ישראל שנקראו בו אנחנו שפי' בזהוה לי ראש, והוא מאמר הש"י על ישראל שקוראם כן וזה פלאי לכאורה, והענין כי ראש כולל הגלגלת עם המוח שבתוכו והגלגלת חופה על המוח וענינו ברוחניות הוא בחי' הרצון עליון ב"ה שחופה על הטעם הכמוס שבו שהרצון בלבד הוא שמתגלה וכמארז"ל שתוך כך עלה במחשבה

(מנחות כ"ט ב') ודרך הגלגלת גדילים השערות מהמוח כי השערות חלולים ובתוכם יש קצת יניקה מהמוח והוא ענין המשכה מצומצמת מאד מאד מהחכמה והטעם הכמוס דרך גילוי הרצון להיות משיגים זעיר שם מני מעלת הטעם הכמוס וזהו שרש הג"ע שנהנים מזיו ומהשכלת טעמי מצות המושגים קצת דרך השערות הנ"ל ואמנם ע"י קיום מעשה המצות ממשיכים ישראל גילוי הטעם הכמוס בעצמו וגילוי הרצון עליון בעצמו שבו מאיר עצם התענוג הפשוט אשר עתה אינו מתגלה אלא בבחי' מקיף בלבד ולכן נק' לי ראש שממשיכים גילוי בחי' ראש גלגלתא ומוחא וז"ס מארז"ל בשעה שישראל אומרים אישר"מ הקב"ה מנענע בראשו (ברכות ג' א' ע"ש) נענוע זה הוא המשכה אך המשכה זו עדיין נעלמת היא ולע"ל תתגלה לעינינו כשיחיו המתים בב"א: **ומעתה** יובן ענין הטלית והציצית כי הטלית הוא פרישו דמלכא ומתעטפי' בו רומז לגילוי אור מקיף הנ"ל שע"י המצות והציצית הם בחי' שערות וחוטין כמ"ש ויקחני בציצית ראשי (יחזקאל ח' ג') ורומז לבקיעת ההארה מהחכמה והטעם הכמוס שבמצות הנמשך בצמצום להיות מושג באב"ע ולכך היא שקולה כנגד כל המצות כי יש בה משני בחי' שבתורה ומצות שהם הרצון והטעם טלית וציצית כנ"ל. וביאור הדבר בפרטות ע"ד שכ' האריז"ל שהטלית הוא מקיף לז"א והציצית הן שערות הבוקעים ממוחין דאו"א שבז"א, הנה ענין הטלית שהוא אור מקיף לז"א היינו כי ז"א הוא מדותיו ית' המאירות להחיות ב"ע כדכתיב ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ, (שמות ל"א י"ז) ופי' ששת ימים ממש הן העושות שמים וארץ יום ראשון מאיר החסד ומחי' בב"ע כו' והמקיף להם הוא כמשנת"ל באורך בביאור ענין טובב, ואעפ"י שמקיף זה הוא מבחי' פנימי שבעליון שנעשה מקיף לתחתון והיינו ממה שנתצמצם כבר להיות בבחי' אור פנימי מ"מ הנה שרש כל המקיפים א' הוא דהיינו מבחי' העיגול הגדול שלפני הקו"ח שהוא הסובב אמיתי והוא המאיר בכל המקיפים גם אותן שמתעגלים מן הקו כידוע, וענין הציצית שהם השערות דמוחין דאו"א שבז"א המאירים לנוק' הענין יובן בהקדים קושי' א' בדברי האריז"ל כי הנה בדוכתי טובא מבואר בע"ח דמוחין דנוק' נמשכים מנה"י דז"א וכאן אומר שמשערות דמוחין שבז"א נמשך למוחין דנוק', אך הנה מבואר במ"א (ועיי' באגדתא דר' בנאה הוה מציינן מערתא) דכל עיקר ענין השערות הוא כשהשפעה הולכת בדרך דילוג גדול ממהות למהות אחר שאינו מערכו כלל אזי לא יוכל לקבל כ"א דרך שעה לבד שהוא ענין צמצום השפע ביותר והתלבשות הארה מצומצמת זאת בלבוש גס ועב כמו גוף השערה לגבי יניקת מותרי מוחי' שבחללה כדי שאז יוכל המקבל קט הערך לקבל ומז"א לנוקבא שהם קרובים בערך תקבל השפע מגופו דז"א שהם בחי' נה"י שבו שהם מעצמיותו כמו חיות הנפש שבאברים אבל ממוחי' דאו"א כשיאירו בנוקבא ע"י התלבשותם במוחי' דז"א לא תוכל לקבל השפע כ"א ע"י בחי' שערות, והענין כי המל' הוא בחי' דבר ה' רוח פיו המחי' נבראים מאין ליש ומוחין דנוק' הנמשכים מנה"י דז"א היינו בחי' החכמה שבדבור איך ומה להשפיע אבל מה שנמשך ממוחי' דאו"א בנוק' הם ל"ב נתיבות החכמה שכתורה שחכמת התורה היא למעלה מעלה מחכמה זו שבדבור והיא בחי' ח"ע ושרשה מחכמה דא"ק שלכן נק' משל הקדמוני ונת"ל בענין נ' אלפים יוכלות איך שיש עילוי אחר עילוי בהשגת א"ס ב"ה ושרש כל העליות הוא עד בחי' חכמה דא"ק לבד כי היא ראשית המשכת החוט מן העיגול כידוע דהתלבשות א"ס ב"ה מבחי' טובב בממלא אינו אלא בחכמה ומבואר למעלה שגם בסוף כל העליות לא יגיע לעצמות הסובב אמנם בבחי' חכמה דא"ק ראשית המשכת הממלא מן הסובב יהי' קצת גילוי והתלבשות הארת א"ס ב"ה הסובב כולא עלמין

שלמעלה מעלה מכל העולמות, ונמצא כשנתגלה יו"ד הדברות בעוה"ז כשירד ה' על הר סיני הי' גילוי הסובב שנפנימי' א"ק באמרו אנכי ה' אלקיך כו' (שמות כ' ב') מה שלא יהי' כזה בנ' אלפים יובלות וגילוי זה נמשך ע"י חכמה דאצי' ומשם ע"י המל' דבר ה' ולזה לא הי' באפשרי להיות נמשך משם כ"א ע"י בחי' שערות דווקא וכ"ז מרומז בפ' ציצית שכוללת כל המצות:

ג) **ועתה יש להבין ענין התכלת והלבן שבציצית**, כי הנה בחי' הלבן מורה על המשכת השערות ממקום גבוה מאד נעלה בחי' ח"ע ששרשה נמשך מתכמה שלמעלה מאצי' ששם נאמר ושער רישי' כעמר נקא (דניאל ז' ט) שהם בחי' רחמים פשוטים שאינן באים מסיבת אור חוזר של הבריורים דב"ן המתבררים אלא מרבוני תוקף אור החסדים מתפשטים מהם מותרי השפע לחוץ וכמ"כ בענין הציצית מבואר למעלה שענין הלבן הוא שמתלבנים מחמת אור החסדים המתגלים מחזה דז"א ששרשם משם כנודע אבל ענין התכלת הוא מבחי' גבורות. כי הנה נודע שיש אשא חירורא ואשא תכלא, ופי' אשא חירורא הוא עצמיות גוון האש ואשא תכלא הוא הסמוך לפתילה שמשנתנית גוון האש מחמת דבר אחר הנכלל בו. כמ"כ יובן בענין ביטול הנמצאים לה' ית' עצמיות הביטול דש' מ"ה כמו שהוא אין עוד מלבדו וזהו בעולם האחדות דאיהו וגרמוהי חד אבל כבי"ע שהם נפרדים וכשהם מתבטלים אח"כ ביטול היש ז"ס התכלת וז"ש המרגלים ארץ אוכלת יושביה (במדבר י"ג ל"ב) היא המל' מקור דבי"ע שהנבראים נכלי' ומתבטלים בה אבל באמת מרגלי שיקרי הוה (סוטה ל"ה א') כי ביטול זה הוא אמיתי' חיות הנבראים ולא כליון ח"ו וכמ"ש בזהר ע"פ ואתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כולכם היום (דברים ד' ד') וכתוב יראת ה' תוסיף ימים (משלי י' כ"ז) וכך אמר הה"מ נ"ע שלכן המלאכים חיים יותר מהנשמות שבגופות מחמת רבוי היראה שלהם וא"כ הרי ביטול זה הוא אמיתי' קיום המציאות, אבל מ"מ גם זה אמת שנק' תכלת דאכיל ושצי למורדים ופושעים בה' כמ"ש קומה ה' ויפוצו אויביך וינוסו משנאיך מפניך (במדבר י' ל"ה) כי הוא גילוי אלקות בבחי' גבורות וצמצומים וז"ס שהתכלת נמשך מגבו' דאבא כי הוא בחי' גבו' וצמצום להיות מאיר גם על הנפרד, וז"ס תכלת דומה לים וים דומה לרקיע (מנחות מ"ג ב') הוא בחי' מקיף דהיינו התנשאות מדת מלכותו ית' וטובה הארץ מאד מאד למקבלים עליהם עול מ"ש בבחי' יראה:

השייכות לזה בביאור פסוקי התורה וראיתם אותו וזכרתם כו', אני ה' ב"פ: מארו"ל טלית שכולה תכלת חייבת בציצית כו':

מצות תפילין

(תכ"א) להניח תפילין על היד, (תכ"ב) להניח תפילין על הראש, שנאמר וקשרתם לאות על ירך והיו לטטפת בין עיניך (דברים ו' ח'): ושרש ענין מצוה זו עפ"מ"ש בכהאריז"ל סוד הקב"ה שהוא ז"א מניח תפילין הם ד' מוחי' חו"ב חו"ג הנמשכים לו מאר"א ושרשם מזיווג מזל הח' ונוצר עם מזל הי"ג ונקא, שמשם נמשך האור לאר"א ומהם ע"י נה"י שלהם מתלבשים בגלגלתא דז"א, וע"י קוצי דשערי דמו"ס דאר"א הורד מאחוריו ומגיע עד רישא דז"א שמלביש לא"א מכל צדדיו ומכה שם בערפו ובאמצע ששם מוח הדעת המלוכש ביסוד אימא (שבה מלוכש יסוד אבא שבו דעת דאבא) ע"י נחלק מוח הדעת לחו"ג ומחמת כח הכאה